

Handläggare:
Susanna Höglund, tfn 08-508 29 758

Till
Koncernstyrelsen

Lägesredovisning 2014 – projekt Kapellskär

Koncernledningens förslag till beslut

Koncernstyrelsen beslutar följande.

Redovisning avseende projekt Kapellskär godkänns

Ingela Lindh
VD

Sammanfattning

Lägesrapporten från Stockholms Hamn AB är den första efter genomförandebeslutet i kommunfullmäktige 2013-09-02. Rapporten fokuserar på händelser fram till mars 2014. Projektet har även därutöver kontinuerligt följts upp genom sedvanlig redovisning i den ekonomiska rapporteringen i samband med budget, bokslut och tertialrapporter samt genom koncernledningens deltagande i Stockholms Hamnars beredningsgrupp för stora projekt.

Kapellskär är en strategiskt viktig hamn för Stockholmregionen, genom sin korta inseglingsled och goda förbindelser för effektiva godstransporter och persontrafik via färjor.

Motiven för om- och tillbyggnaden av Kapellskärs Hamn kan sammanfattas i följande punkter:

- Modernisera och effektivisera hamnen.
- Förbättra miljö och säkerhet.
- Möta marknadens behov av befintliga och framtida volymer samt fartygsstorlekar.
- Fortsätta avlasta Stockholm som godshamn.

Den planerade om- och tillbyggnaden innebär att en ny längre pir anläggs, som kan möjliggöra anlop av moderna fartyg och en utfyllnad av en vik i hamnens södra del. Projektet omfattar även rivning av Sjöfartsverkets gamla anläggningar och vågbrytare, fördjupning av hamnbassäng och bortsprängning av grund.

Hamnplanen byggs om och utökas mot norr och väster för att optimera trafikflödena till och från fartygen. Den tekniska infrastrukturen moderniseras för att uppnå Stockholms Hamnars högt ställda krav. Projektet omfattar efter utbyggnaden ca 200 000 kvm, vilket innebär en utbyggnad om 80 000 kvm och fem kajlägen, d.v.s. ytterligare ett jämfört med idag.

Kommunfullmäktiges beslut omfattar en investering i om- och tillbyggnad av Kapellskär omfattande 790 mnkr (inkl. indexuppräknings). Efter genomförandebeslutet har programändringar avseende en tillkommande ramp samt manuell incheckning godkänts av Stockholms Hamnar. De tillkommande investeringarna omfattar 25 mnkr.

Lägesredovisningen 2014 anger en slutkostnadsprognos inklusive index om 815 mnkr och ett nuvärde/investeringsresultat om ca 450 mnkr.

PwC:s granskning av projektet anger övergripande att Kapellskär är ett framgångsrikt projekt, som beräknas hålla både tidplan och budget enligt genomförandebeslutet. Sammantaget bedömer konsulterna att lägesrapporten fortsättningsvis kan utvecklas avseende måluppfyllelse och riskrapportering.

Sammantaget ser koncernledningen mycket positivt på att genomförda upphandlingar utfallit väl, vilket medför att kostnadsnivån i projektet följer plan och budget.

Koncernledningen delar i huvudsak konsulternas uppfattning om förbättringsmöjligheter avseende målstyrning, samt ekonomisk kvantifiering av risker samt en mer kontinuerlig uppdatering av nuvärdeskalkylen. Därutöver vill koncernledningen poängtera vikten av att projektet också planerar för att överföra projektet till driften inom Stockholms Hamnar.

Bakgrund

Den 26 november 2012 tog kommunfullmäktige inriktningsbeslut avseende om- och tillbyggnad av Kapellskärs Hamn. Under 2013, den 2 september 2013, togs därefter ett genomförandebeslut.

Tillväxten av den sjöburna godstrafiken som skett, mellan framför allt Sverige och Finland de senaste 10 till 15 åren, har huvudsakligen gått över Kapellskärs hamn, som även i fortsättningen förväntas kunna avlasta Stockholm som godshamn.

Hamnen ägs gemensamt av Stockholms Hamn AB och Norrtälje kommun, som äger 9 %. Hamnen ligger ca 9 mil från Stockholm. Med den utveckling som sker avseende sjötrafiken och den generella utvecklingen i Östeuropa bedöms hamnen vara lämplig för expansion för att kunna öppna fler färjeförbindelser från östra sidan av Östersjön. Eftersom också en stor andel av godset i öst-västlig riktning går över Kapellskärs hamn, förväntas detta medföra ökade trafikvolymer.

Ärendet

Lägesrapporten från Stockholms Hamn AB är den första efter genomförandebeslutet i kommunfullmäktige 2013-09-02. Rapporten fokuserar på händelser fram till mars 2014. Projektet har även därutöver kontinuerligt följts upp genom sedvanlig redovisning i den ekonomiska rapporteringen i samband med budget, bokslut och tertialrapporter samt genom koncernledningens deltagande i Stockholms Hamnars beredningsgrupp för stora projekt.

Projektets målsättning

Kapellskär är en strategiskt viktig hamn för Stockholmregionen genom sin korta inseglsled och goda förbindelser för effektiva godstransporter och persontrafik via färjor.

Motiven för om- och tillbyggnaden av Kapellskärs Hamn kan sammanfattas i följande punkter:

- Modernisera och effektivisera hamnen.
- Förbättra miljö och säkerhet.
- Möta marknadens behov av befintliga och framtida volymer samt fartygsstorlekar.
- Fortsätta avlasta Stockholm som godshamn.

Projektet

Moderniseringen och utbyggnaden av Kapellskär genomförs av Stockholms Hamnar på uppdrag av Kapellskärs Hamn AB, ett dotterbolag i hamnkoncernen. Projektet drivs i samverkan med trafikerade rederier och Sjöfartsverket.

Den planerade om- och tillbyggnaden innebär att en ny längre pir anläggs som kan möjliggöra anløp av moderna fartyg. Pirens läge och riktning har utarbetats med hjälp av datorsimulering för att få en hamn med största möjliga manövrerbarhet och sjösäkerhet samt med en så låg miljöpåverkan på omgivningen som möjligt.

Den planerade om- och tillbyggnaden omfattar även utfyllnad av en vik i hamnens södra del, rivning av Sjöfartsverkets gamla anläggningar och Sjöfartsverkets vågbrytare, fördjupning av hamnbassäng och bortsprängning av grund.

Hamnplanen byggs om och utökas mot norr och väster för att optimera trafikflödena till och från fartygen. Den tekniska infrastrukturen, el, vatten, avlopps- och dagvattenhantering samt

källsortering av avfall kommer också att moderniseras. Sammantaget bedöms den moderniserade hamnen ge en säkerhets-, arbetsmiljö- och miljömässigt bättre helhetslösning och uppnår därmed Stockholms Hamnars högt ställda krav.

Projektet omfattar efter utbyggnaden ca 200 000 kvm, vilket innebär en utbyggnad om 80 000 kvm och fem kajlägen, d.v.s. ytterligare ett jämfört med idag.

Ett särskilt avtal har träffats mellan Sjöfartsverket, Stockholms Hamn AB och Kapellskärs Hamn AB ”*gällande om- och tillbyggnad av Sjöfartsverkets hamn i Kapellskär m.m.*” där Stockholms Hamn AB, genom Kapellskärs Hamn AB, får genomföra delar av projektet på Sjöfartsverkets fastighet. Avtalet reglerar ansvaret för genomförandet samt kostnadsfördelningen av den nya lotshamnen

Koncernledningen följer projektet, genom representation i Stockholm Hamnars beredningsgrupp för stora projekt, samt genom sedvanlig lägesrapportering till koncernstyrelsen, som även omfattar en granskning genomförd av externa konsulter. Projektet följer den metodik för styrning och uppföljning av stora projekt som gäller för kommunkoncernen, sedan den beslutades av kommunfullmäktige i samband med budget 2010.

Ekonomi

Kommunfullmäktiges beslut omfattar en investering i om- och tillbyggnad av Kapellskär omfattande 790 mnkr (inkl. indexuppräknings). Efter genomförandebeslutet har programändringar avseende en tillkommande ramp samt manuell incheckning godkänts av Stockholms Hamnar. De tillkommande investeringarna omfattar 25 mnkr.

Projektets investering samt Kapellskärs Hamns prognostiserade intäkter och kostnader på 85 års sikt, har vid beslutstillfället nuvärdeberäknats till ett positivt investeringsresultat om 435 mnkr, vid en försiktig bedömning.

Lägesredovisningen 2014 anger en slutkostnadsprognos inklusive index om 815 mnkr och ett nuvärde/investeringsresultat som, sedan genomförandebeslutet, förbättrats med ca 15 mnkr till ca 450 mnkr.

Väsentliga händelser efter genomförandebeslutet

Under 2013-2014 har planering och upphandling av delprojektens entreprenader samt uppbyggnad av projektorganisationen skett.

I september 2013 erhöles ett genomförandebeslut i kommunfullmäktige. Från september 2013 startades därefter muddringsarbeten vilka färdigställs under sommaren 2014.

Under våren 2014 har anbud avseende pir- och kajkonstruktionen, ramper och hamnplan inkommit och byggstart skedde under sommaren 2014. I november 2014 har ca 85 % av projektets entreprenader handlats upp. De upphandlade kontraktssummorna har ett utfall som är något lägre än projektets budgeterade, enligt genomförandebeslutet.

Projektet är indelat i fyra delprojekt, Förberedande arbeten, Vatten och Konstbyggnader, Infrastruktur och Byggnad, vilka samordnas och leds av en projektchef inom Stockholms Hamnar.

Stockholms Hamnars infrastrukturchef är övergripande ansvarig för projektet.

Som rådgivande organ till stöd för projektet och bolagets VD, har en beredningsgrupp tillsatts som löpande informeras om projektet.

Projektet har ett utvecklat projektledningssystem avseende kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Efter Stockholms Hamnars godkännande av lägesredovisningen har projektet under hösten 2014 genomlysts av externa konsulter utifrån ett projektsyrningsperspektiv och enligt koncernledningens regler för uppföljning av stora projekt.

Projektet bedöms vara färdigställt enligt genomförandebeslutet, d.v.s. i slutet av 2016.

Avvikelser

Beslutade programändringar omfattar att passagerargång från kajplats 1 och 2 inte byggs, då gången inte bedöms ge effektiva flöden utifrån nu rådande förutsättningar. En framtida tillbyggnad av passagerargången förbereds dock i projektet.

Under hösten 2013 beslutades att ett av färjelägena inte byggs om, grundat på att det färjeläget endast möjliggör angöring av fartyg av en storlek som marknaden bedömer som omoderna.

Den planerade kajen förlängs dock med 80 m för att tillgodose moderna fartyg.

Budgetpåverkande avvikelser avser val av hamnutrustning, som har reviderats på grund av förändrade behov utifrån marknadens utveckling.

Ytterligare markarbeten om ca 35 000 kvm kommer utföras, för att säkerställa dagvattenhanteringen och för att höjdanpassa för anslutningarna mot E18.

Sjöfartsverkets förändrade behov medför att lotshamnen inte kommer att uppgraderas i den omfattning som planerats, vilket medför lägre intäkter. De lägre intäkterna motsvaras inte fullt ut av lägre kostnader, då förutsättningarna i den godkända miljödomen anger vissa krav på design.

Mängden lermassor som muddrats i etapp 1 är större än vad som tidigare angivits i förfrågningsunderlag och budget.

Sammantaget bedöms dock dessa justeringar rymmas inom projektets budget.

Kommande deltider

Kommande styrande deltider inträffar främst under 2016. I februari 2016 kommer färjelägena vid kajplats 1 och kajplats 2 att driftsättas. Själva hamnplanen driftsätts i oktober 2016 och hela projektet planeras vara färdigställt i december 2016.

Risker

Projektet har genomfört en riskinventering, vilken löpande följs upp.

Kvarstående risker är främst;

- Avvikande grundläggningsförhållanden än vad som förutsatts i entreprenadkontrakten.
- Extrema väderförhållanden under höst och vinter, vilket påverkar entreprenadarbetena, främst i vatten.
- Eventuella störningar av pågående hamnverksamhet, främst under 2015, vilket medför ersättningskrav på Stockholms Hamnar.

PwC:s kommentarer i sammandrag

PwC:s granskning av projektet anger övergripande att Kapellskär är ett framgångsrikt projekt som beräknas hålla både tidplan och budget enligt genomförandebeslutet och som i huvudsak bedrivs enligt Stockholms stads projektstyrningsmetod.

Konsulterna anger endast några iakttagelser och förslag till åtgärder.

Projektet har ett antal övergripande mål, men dessa skulle under den nu pågående genomförandefasen, kunna förtydligas med fler mätbara mål. Detta bedöms kunna underlätta uppföljning och rapportering av projektet.

Konsulterna efterfrågar även en mer kontinuerlig uppdatering av nuvärdekalkylen för projektet. Projektet bedöms i stora delar arbeta enligt stadens riskmodell och kommunikation av riskerna mellan delprojekten är god. De ekonomiska konsekvenserna avseende respektive riskområde bör, enligt konsulterna, förtydligas i kommande lägesredovisningar.

Sammantaget bedömer konsulterna att lägesrapporten fortsättningsvis kan utvecklas avseende måluppfyllelse och riskrapportering.

Koncernledningens synpunkter och förslag

Utvecklingen och moderniseringen av Kapellskär utgör en förutsättning för utvecklingen av Stockholmsregionens sjöfart och funktion i ett det globala transportnätet. Stadsledningskontoret och koncernledningen anser att projektet är nödvändigt för att möta morgondagens kapacitets- och miljökrav. Projektets investering bedöms också ge en god lönsamhet.

Sedan lägesrapporten redovisades i Stockholms Hamnars styrelse har flera av de då redovisade riskerna minskat, genom att bl.a. en stor del av upphandlingen av entreprenaderna genomförts, 85 %. Bedömningen av en slutkostnadsprognos, som motsvarar genomförandebeslutet, förutom beslutade tillägg om 25 mnkr, kvarstår. Detta ser koncernledningen mycket positivt på.

Under hösten 2014 har, enligt koncernledningens uppföljningsmetod, en granskning genomförts av PwC. Resultat av granskningen anger att projektet drivs på ett framgångsrikt sätt och enligt stadens direktiv. Vissa förbättringsmöjligheter påvisas avseende riskbedömning samt att mål- och måluppföljning kan förtydligas i den kontinuerliga rapporteringen. Koncernledningen delar den uppfattningen, men bedömer att riskhanteringen i praktiken fungerar på ett tillfredsställande och ändamålsenligt sätt.

Förutsättningarna för projektets nuvärdeskalkyl analyserades och beräkningar fastställdes inför genomförandebeslutet 2013. Koncernledningen delar konsulternas uppfattning om att denna bör uppdateras mer kontinuerligt. Koncernledningen uppmanar bolaget att uppdatera nuvärdekalkylen kontinuerligt inför kommande lägesredovisningar.

Därutöver vill koncernledningen poängtera vikten av att projektet också planerar för att överföra projektet till driften inom Stockholms Hamnar.

Sammantaget ser koncernledningen mycket positivt på att genomförda upphandlingar utfallit väl, vilket medför att kostnadsnivån i projektet följer plan och budget.

Projektet utgör en omfattande investering och är att definiera som stort projekt (>300 mnkr), enligt kommunfullmäktiges investeringsregler. Koncernledningen uppmanar därför Stockholms Hamnar att kontinuerligt återkomma till sin styrelse och till koncernledningen med lägesredovisningar.

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande med lägesrapport samt utdrag ur protokoll från Stockholms Hamnar